

שיחות מוסר חכמה ודעת משולחנו של מרון ראש הישיבה הגאון רבי צבי שינקר זצוק"ל

שאיפה למעלות רוחניות - תנאי לאבלות על החורבן

מתוך שיחה בישיבת בית דוד, אב תשע"ח

ולהעלות את הגוף, ואדם יכול להתעלות ולקדש את הגוף עד שהגוף נהיה ג"כ בבחינת מלאך! החומר עצמו מתעלה ומתקדש. 'שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו', למה צריך לשאוף, אם בנ"א לא יודע למה הוא צריך לשאוף - הוא שואף לדברי הבל וריק, החפצא של האדם זה הגוף, והגוף הוא 'בהמה', והבהמה שואפת לרעות במרעה טוב, לאכול ולהשמיין... זה התקווה שלה, וזה האדם, אותו הדבר, ואולי עוד יותר גרוע... כי האדם זה 'בהמה' עם שכל, וזה הכי מסוכן. 'ולמה צריך שישים מבטו ומגמתו' בנ"א צריך שכל הזמן המבט שלו יהיה לכך, מה תקוות אנוש, להיכן הוא רוצה להגיע, לרכז את המבט רק לדבר אחד. 'מבטו ומגמתו באשר הוא עמל כל ימי חייו' - כל חייו! מהרגע שהוא נולד עד הרגע שהוא מת, למה הוא צריך לשעבד? שיתברר ויתאמת מה חובתו! כי האדם לא נברא אלא להתענג על ה'! הקב"ה ברא את האדם להיטיב אתו, וכלפי התענוגות שהקב"ה מיטיב עם האדם אז כל עוה"ז הוא כאין וכאפס נגד התענוגות שבנ"א יכול לזכות אם יזכה ליהנות מזיו ה', אבל כדי ליהנות מזיו ה' יש תנאים לא קלים, וההתחלה היא 'שיתברר ויתאמת', וכל שאיפתו וכל מגמתו יהיה בזה.

צריכים להבין דבר אחד; יש הרבה תנאים בשביל להצטער באמת על המקדש, והתנאי הראשון הוא למה האדם שואף, אם בנ"א שואף לקרבת אלוקים או שהוא שואף לעולם הזה, אם האדם שואף לעוה"ז אז מקסימום הוא בוכה על המקדש כי חסר לו כסף, והוא מקוה שבמקדש מחלקים כסף... אין כזה דבר! אדם ששואף לעוה"ז אין לו שייכות לצער על המקדש, המקדש אצלו זה משהו אחר לגמרי. ואדם שיודע את האמת, אפילו כל אדם לפי דרגתו ולפי מעלתו, זה חביב בעיני הקב"ה! אבל עלינו להתחיל, לכל הפחות להתחיל. והיום ה'שאיפות' כל כך נמוכות... כל כך מונחים בדברי שטות והבל, משהו מזהים! אדם שכל השאיפה שלו היא 'כבוד', מה לו ולמקדש, המקדש לא היה מקום שיכלו לשחק ולתת כבוד... לא קיבלו שם כבוד, זה לא היה כ"כ פשוט, שם רקדו רק החסידים, את כל האחרים העמידו בצד, במקדש לא היה מקום לצביעות!...

אם אדם רוצה באמת להצטער, צריך להתחיל ולשאוף קצת, להיות בן תורה אמיתי, לא להיות שקוע בעוה"ז, להיות דבוק בתורה, להיות בן תורה ולדעת ולדעת! עוד מסכתא ועוד מסכתא, להתפלל כמו שצריך, קצת להרגיש בתפילה קרבת אלוקים, להגיע כמה דקות קודם ולהכין את עצמו לתפילה, (יש כאלו שמכל השטיות וההבלים קופצים ישר לתפילה... אחרים מתפללים כמו 'בין השמשות', 'כרף עין זה יוצא זה נכנס', אני לא יודע איך אפשר לדבר כל כך מהר...), קצת לחשוב! קצת להכניס אמונה בלב! והאדם צריך קצת להתבונן בשביל מה הוא חי, ולקבל קצת שאיפות. אינני מדבר כעת על שאיפות גבוהות מאוד, אבל כ"א לפי דרגתו צריך קצת לשאוף ללמוד יותר תורה, יותר עם חשק, ללמוד קצת יותר עם ברע"ן, ללמוד ולשאוף. ואם מנצלים את הזמן אפשר להשיג עולם ומלואו!

יש כמה דרגות בהלכות האבלות על החורבן, יש את שלושת השבועות, יש את תשעת הימים, ויש שבוע שחל בו תשעה באב, יש ערב תשעה באב ויש את תשעה באב עצמו, וזה מחולק לדרגות לפי חיוב האבילות. ובאמת להתאבל בת"ב זו עבודה גדולה, השכלה גדולה מאוד! ומי שלא מכין את עצמו, מאד קשה שתהיה לו שייכות אמיתית לזה. האל"ף ב"ת של הכל, ובעצם אנחנו רחוקים מאד אפילו מהאל"ף... הא"ב של הכל זהו שכל אחד צריך לדעת מהו הדבר שמכוון את כל מעשי האדם, מהי הנקודה שמכוונת את כל מעשי האדם, ולכל אחד יש בעצם נקודה אחרת, מה שמסובב את כל הגלגל.

נראה איך ה'מסילת ישרים' מתחיל את ספרו, זה המדוכה הראשונה שהוא מתחיל בה, וצריך לשבת הרבה על המדוכה הראשונה, וגם אם נשב עליה עשרים שנה לא נגמור אותה...

'יסוד החסידות ושורש העבודה', אין דבר שאין לו יסוד, בלי יסוד אין שום דבר, 'יסוד החסידות' - מתי שייך להגיע שיהיה חסידות, אין שום היכי תימצא אחר, אדם שרוצה 'כבוד' - הוא לא רוצה חסידות! הוא רוצה הפוך מהחסידות, אחד כזה השאיפות שלו זה 'עולם הזה', לחיות טוב, לאכול טוב, לישון טוב ולבלות טוב רח"ל, ואילו עובד ה' האמיתי הלא אצלו הכל הפוך, אצלו לא זה

התכלית, לא לחיות טוב ולא לבלות טוב ולא לישון טוב... בדיוק הפוך, הוא יודע שעולם הזה ועולם הבא לא הולך ביחד! הפוך לחלוטין.

וכשבנ"א יש לו תקוה להגיע לחסידות - זה לא נעשה באמצע הדרך! זה צריך להיות מההתחלה! מתחילים 'יסוד החסידות ושורש העבודה', זה ההתחלה של חסידות ותחילת העבודה. בנ"א שיש לו יסוד ושורש ויש לו תכלית, כל המעשים שלו מכוונים לכיוון התכלית, אם בנ"א רוצה להגיע אי פעם להיות חסיד, להיות תמים עם ה', הוא צריך להתחיל בשורש!

'שיתברר ויתאמת', 'תברר' פירושו שיבין את זה בשכל, בבירור גמור. אבל זה עדיין לא שוה, אפשר להבין בשכל, ואעפ"כ הלב יהיה רחוק מאוד, הלב סוחף לעוה"ז, לתענוגות, לעולם אחר לגמרי, הוא יכול לדעת במוח את הכל והלב סוחף לכיוון אחר.

ולכן צריך 'ויתאמת', שזה יהיה מאומת בלב, לא יהיה שום חציצה, כל הלב ועם 'כל הלב'. 'אמת' הפשט הוא הכל, בלי שום תערובת של שקר. וזה מה שכתוב 'וידעת היום' ואז מתחילה העבודה של 'והשבות אל לבבך'. ומה צריך להתאמת? מה צריך להתברר? שהאדם לא נברא בשביל הפקר! האדם לא נברא בשביל תענוגות! האדם לא נברא בשביל כסף ולא בשביל כבוד... הקב"ה ברא את האדם להיטיב עמו שיוכל לבחור בטוב וליהנות מזיו הצפון לצדיקים, שיהיה 'בעל בחירה', זה ההטבה עם האדם. האדם הוא הרי מורכב, הבריאה היחידה בבריאה שמורכב ביחד 'מלאך' ו'בהמה' - זה האדם! הגוף מצד החפצא של הגוף הוא כמו כל בהמה, יש לו צרכי בהמה, זה ממש בהמה... ומצד שני יש בו נשמה אלוקית, שהתפקיד של הנשמה האלוקית היא לטהר את הגוף, להתגבר על הגוף

- - וברצוני לומר עוד נקודה אחת; כתוב בחז"ל (גיטין נו, ב) שרבי יוחנן בן זכאי ביקש מהמלך כמה דברים, ביקש את יבנה וחכמיה ושושילתא דר"ג ורפואה לרבי צדוק.

כשאין לנו את המקדש, דבר אחד אנחנו צריכים לזכור, כשרבי יוחנן בן זכאי ביקש את 'יבנה וחכמיה' זה הרבה יותר פנימי ממה שחושבים, הקב"ה סילק את שכינתו מהתחתונים בזמן שהחריבו את המקדש, פנימיות המקדש הסתלקה ע"י עוונותיהם של ישראל, אבל הקב"ה השאיר בעולמו מקום שתהיה השראת השכינה גם כשאין מקדש, אפשר לזכות להשראת השכינה בעוד דרכים, וזה ע"י מקום תורה - 'יבנה וחכמיה'. הוא לא סתם ביקש תשאר לי את יבנה וחכמיה, אלא תשאר לי את יבנה וחכמיה מפני שזה המשך של המקדש! גרוגרות דרבי צדוק! זה המשך של הקרבנות!

'אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה' (ברכות ו), גם היום יש לו קשר עם עולמו, והקשר עם עולמו זה ד' אמות של הלכה. וצריך 'הלכה'! תורה שעושה השראת השכינה זה תורה בעיון גדול! וכמו שרבי חיים וולאז'נר אומר על מעלת המחדשים הלכות, 'כל תפילותי מעודי הייתי נותן בשביל דין מחודש', זה הד' אמות של הלכה, מקום שלומדים בעיון, וכל הראש מונח רק בתורה, זה 'הלכות'!

ומי שקצת יודע, מקום שהיה בו ישיבות - היה המשך לקדושת ישראל, ובמקום שלא היה ישיבות הכל הלך לאיבוד! הישיבות זה תקוות הנבראים! וזה כשלומדים כשכל הראש מונח רק בתורה ולא בדברים אחרים. - -

וגם בבין הזמנים צריך לחיות עם מחשבה, אמנם צריך לנוח וצריך להתאוורר אבל צריך ללמוד, וצריך לא להיות ב'הפקר', כשיש הפקר - אין שליטה, כשבנ"א קופץ מהגג אין שליטה לאיפה הוא יפול... תזכרו טוב מה שאני אומר לכם, אין מצב של הפקר! יש 'מנוחה', ומנוחה זה עם ביקורת. צריך לזכור שצריך להתכונן לאלול!

שהקב"ה ירחם עלינו שבאמת יהיה לנו שייכות עם 'כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה'.

זה רק ההקדמה. אם רוצים שיהיה שייכות לצער על המקדש, קודם צריך לשאוף לרוחניות, אדם ששואף לדברים אחרים - במקדש לא היה את זה, רק קירבת אלוקים חילקו במקדש! 'למען תלמד ליראה', את זה חילקו בשפע, מי שנכנס למקדש ומי שאכל קרבנות - כל המעיים שלו התהפכו שמונה פעמים עד שכל ה'גשמיות' של המעיים יצא... האוכל היה אוכל קדוש עד כדי שאדם גשמי עבר תהליך שלם עד שהוא התעלה.

צריך לדעת מה שהיה וצריך לשאוף להגיע לזה, ואם בנ"א שואף להגיע לזה - בודאי שכולו סערה, והוא מקוה שכבר יהיה בנין ירושלים! והרי כל מה שתוארונו זה עוד כלום, לתאר מה זה 'מקדש' זה תיאור ארוך מאד. ואדם שלא מצטער על ירושלים, זה מפרק את כל האדם! סימן שאין לך שייכות לקרבת אלוקים, לרוחניות, וצריך להתבונן בזה ולרצות את זה.

כשהיה חיטוטי שכבי, חפרו בקברים בטבריה רח"ל, הבריסקר רב היה אז משהו שקשה לתאר, הוא ישב ובכה יומם ולילה, פשוט כפשוטו. 'חיטוטי שכבי' 'חיטוטי שכבי'. אי אפשר היה להרגיע אותו.

ואצל הבריסקר רב כל מוצאי שבת היה הזמן שהיה אפשר להיכנס בחופשיות, בזמן של מעריב, ובאותו הזמן במוצ"ש באו כמה עסקנים להתייעץ אתו מה אפשר לעשות, היה שם עולם גדול, והבריסקר רב התפלל מעריב ועשה הבדלה, וברגע שהוא גמר את ההבדלה הוא התפרץ בכזה בכי שכל לב נמס למים. ראו שכל השבת הוא התאפק בכל הכוחות מחמת קדושת השבת לא להצטער ולא לבכות.

ואחד מהנוכחים ראה את הבכיות הנוראות, אז הוא אומר לבריסקר רב: 'משיח זאל שוין קומען', משיח מוכרח לבוא... הבריסקר רב פקח את העיניים, היה לו ביקורת, מה אמרת? הוא ראה בזה רצון להרגיע... אז הוא אמר לו כך, (הוא לא אמר לו, את זה אני אומר, אבל התגובה שלו הייתה כזאת) אם היית עכשיו מפסיד עשרת אלפים דולר, גם היית אומר משיח מוכרח לבוא?...! אנחנו צריכים להתבונן, וכל דרגה קטנה היא עולם מלא, כל התבוננות קטנה היא עולם מלא!

ענין גלות ישראל / מתוך ועדים בספר 'נפש החיים' שער א (ה)

זה גם הענין של כל הגלויות, וכמו שכתוב מהאר"י הק', ללקט 'ניצוצות' שנפלו בכל האומות, וע"י הגלות מוציאים את זה.

אלא שאם כלל ישראל נמצא בדרגה יותר עליונה, הוא יכול לשבת בארץ ישראל וע"י עבודה גדולה להוציא את כל חלקי הקדושה מאומות העולם, לא צריך ללכת לשם, אפשר לעשות את זה מפה. אם לא היה גלויות, התיקון היה יוצא בדרך אחר. אבל כשנגזר על ישראל הגלות, זה עיקר הגזירה. כשאנחנו אומרים 'תקע בשופר גדול וכו' וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ, תראו מה שמביאים ע"י מהאר"י הק', אנחנו מתפללים לאסוף את כל ניצוצות הקדושה.

~ ~ ~

האור החיים הק' מפרש את כל הפרשה של 'וכי ימוך אחיך' (ויקרא כה) על גלות השכינה, דברים נוראים, מבהיל על הרעיון, והוא כותב שם שהעצה היחידה שיש זה על ידי ה'תלמידי חכמים', אלו שקדושים במעלות עליונות מאד, הם יכולים להוציא את כלל ישראל מהגלות, יש צדיקים שיכולים להעלות את האדם מכל הדברים, להעלות את כלל ישראל למעלות עליונות! [וז"ל שם בתו"ד: והודיע הכתוב כי גאולתו היא ביד הצדיק אשר יהיה קרוב לה' וכו', ע"ש].

ובהמשך דבריו כתוב ב'אור החיים': 'ומודיע כי סוף סוף יצא מעמו' וכו', 'הוא ובניו' פירוש הניצוצות המתבררים באמצעות היותם עמו, והוא סוד הגלות, שאם לא כן למה לא ייסרם ה' בשבט מוסר שם בארצם ובנחלתם, אלא אחד מהטעמים הוא כדי שיבררו הניצוצות של קדושה מבין הארצות, כי כל מקום ומקום שימצאון שם ישראל באמצעות הייסורים והתורה והמצוות הניצוצות מתבררים מעצמם' וכו'.

'ואם תאמר אם כן אם לא היו ישראל חוטאים וגולים מי היה מברר המתבררים עתה בתפוצת ישראל, דע כי אם לא היו ישראל חוטאים היה להם כח לברר ניצוצות הקדושה במקום שהם מכל המקומות אשר באו שם, מה שאין כן אחר חטאם דחלש כוחם ולואי שתשיג ידם במקום עצמו אשר שם הניצוצות, וזה מה שאמרנו מקודם. - -

בירור חלקי הקדושה שביד הרע

שער א פרק ו בהגה"ה. ובוה יובן מאמרם זכרונם לברכה בפרק יוה"כ פ' גדולה תשובה שזדונות נעשות להם כזכויות' וכו', שעל ידי תשובתו, בעזיבת מעשיו הראשונים ועשותו אחר כך משפט וצדקה, הכה יתגברו על מעשיו הראשונים, להפוך גם אותם לזכויות וחיי עולם.

במקום אחר (רוח חיים, ריש אבות) רבי חיים וולאז'נר מבאר בארוכה את הענין של 'דונות נעשות להם כזכויות', שזהו משום שכל כח הרע זה ע"י יניקה מהקדושה, ולכן שייך שהזדונות ייעשו לזכויות. כל מה שמחיה את הרע זה הניצוץ הקדוש, וכשמפרידים, וחוזרים בתשובה על העבירה, ממילא פוקע כח הרע, וזה נהפך לזכויות.

[וז"ל שם בתו"ד: אך ידוע כי ה' ברוך הוא מחיה כולם, ואפילו כח יצר הרע לא היה לו קיום כלל, אף רגע קלה, בלתי יניקה מהקדושה, ושרשו למעלה בראש הוא בקדושה, ומשתלשל למטה בבחינת רע בעולם וכו', ע"ש].

כשאדם הראשון חטא נהיה בלבול בכל הבריאה, כוחות הטומאה שבו הרבה ניצוצות של קדושה, שזה בעצם הכח של ה'ניצוצים'. וצריך להחזיר את החלקים של הקדושה למקומם, וזה היה הענין במה שדוד המלך הגיע מרות המואביה, זה היה בדוקא מה שדוד הגיע מהאומות. ולכל חלק יש הזמן שלו, מתי זה חוזר לכלל ישראל.

~ ~ ~

ובאמת מבואר מהאר"י הק', שכל הענין של הגלות זה כדי להוציא את ניצוצות הקדושה מבין האומות.

ומבאר האר"י, שעל זה כתוב בחז"ל (ברכות ט, ב) שכשישראל יצאו ממצרים עשאוהו 'כמצולה שאין בה דגים', 'כמצודה שאין בה דגן'. כשהם הוציאו את כל הרכוש ממצרים, זה לא היה רק הרכוש הגשמי, הם הוציאו את כל הניצוצות שבמצרים, את כל מה שמצרים שאבו מהקדושה - הם הוציאו הכל בחזרה לקדושה, זה נהיה חלק מעם ישראל. זה היה עיקר גאולת מצרים.